

การพัฒนาแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผล ของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

THE DEVELOPMENT OF PARTICIPATORY MANAGEMENT MODEL FOR EFFECTIVENESS
OF PHICHIT TECHNICAL COLLEGE UNDER OFFICE OF THE VOCATIONAL EDUCATION COMMISSION.

ชัยณรงค์ กัชมาตย์¹
Chainarong Katchmat¹

บทความวิจัย

วันที่รับบทความ 9 กันยายน 2565 วันที่แก้ไข 22 มิถุนายน 2566 วันที่ตอบรับ 26 มิถุนายน 2566

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน คือ 1) สภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร โดยการศึกษาสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สอบถามจากกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย รองผู้อำนวยการและครูผู้สอน จำนวน 117 คน และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน 2) ยกร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร โดยการสังเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 และประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน 3) ทดลองรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรกับองค์กรบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร รวมจำนวน 40 คน 4) ประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร โดยการรับฟังความคิดเห็นของรองผู้อำนวยการ หัวหน้าแผนกวิชา หัวหน้างาน และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้นจำนวน 63 คน

ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์กรบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร องค์ประกอบที่ 2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และองค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และ 5) ประสิทธิภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ในการประเมินร่างรูปแบบเบื้องต้นผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีเหมาะสม และผลการทดลองการใช้รูปแบบพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรหลังใช้รูปแบบในภาพรวมสูงขึ้น และผลการประเมินความพึงพอใจขององค์กรบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรในภาพรวม

¹ วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร

¹ Chainarongkatchmat@gmail.com

อยู่ระดับมาก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรการนำไปใช้มีความเป็นไปได้และควรมีประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประสิทธิภาพ

Abstract

The research aimed at development of participatory management Model for Effectiveness of Phichit Technical College Under Office of The Vocational Education Commission. The research procedure comprised four steps : 1) studying states and ways of participatory Management for Effectiveness of Phichit Technical College. A sample, drawn by stratified random technique, consisted of vice-directors and teachers totaling 117. and 9 experts to delineate ways of the management, 2) designing the hypothetical model for participatory management for Effectiveness of Phichit Technical College, based on the results of data analysis in step 1 research; the evaluation of model for its appropriateness was made through group discussion of purposely selected 9 experts; 3) experimenting the drafted model with the 40 governing body of the College; 4) evaluating the applicability and usefulness of the model through the hearing of the sample of those who were involved, namely, a vice-director for academic affairs, head of departments, head of divisions, and teachers totaling 63.

The research findings revealed that the development participatory management Model for Effectiveness of Phichit Technical College Under Office of The Vocational Education Commission. consists of 4 components: 1) governing body of personnel involved in a participatory management for Effectiveness of College: 2) The participatory management for Effectiveness of college: 3) Scope of the tasks of participatory management for Effectiveness of college: and 4) Administrative process of a participatory management for effectiveness of College. And effectiveness of the development participatory management model of College in evaluating the drafted model, the experts viewed it as appropriate, and in experimenting it, the model apparently exerted significant impacts on achieve study of Phichit Technical College. Also, the satisfaction of the governing body of personnel on the model was at a high level. Finally, Also, those who were involved evaluated the model at a high level of applicability and usefulness.

Keywords : Model A Participatory Management Effectiveness

บทนำ

การศึกษา มีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขัน และการยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต การศึกษาจึงถือได้ว่าเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้ทุกภาคส่วนเริ่มให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น และปรากฏภาพความชัดเจนขึ้นเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาและพัฒนาด้านการศึกษา ซึ่งสาระและหลักการดังกล่าวได้ระบุไว้ในมาตรา 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดังนั้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษานับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยขับเคลื่อนกลไกการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง [1] ดังพระราชดำริสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงนำ “หลักการมีส่วนร่วม” มาใช้ในการบริหารเพื่อเปิดโอกาสให้สาธารณชน ประชาชน หรือเจ้าหน้าที่ทุกระดับได้ร่วมแสดงความคิดเห็นโดยคำนึงถึงความต้องการของสาธารณชน ดังพระราชดำริสความตอนหนึ่งว่า “สำคัญที่สุดจะต้องหัดทำใจให้กว้างขวางหนักแน่น รู้จักรับฟังความคิดเห็น แม้กระทั่งความวิพากษ์วิจารณ์จากผู้อื่นอย่างฉลาด เพราะการรู้จักรับฟังอย่างฉลาดนั้นแท้จริงคือ การระดมสติปัญญาและประสบการณ์อันหลากหลาย มาอำนวยการปฏิบัติบริหารงานให้ประสบความสำเร็จที่สมบูรณ์นั่นเอง” [2]

การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมจึงถือว่าเป็นรูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่ายได้เข้าร่วมกิจกรรม โดยร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมกันแก้ไขปัญหา ดังที่วินิซย์ อ่วมศรี [3] ได้กล่าวว่าการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษา เพราะหัวใจสำคัญ คือความร่วมมือกับภาคสถานประกอบการ ผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพหรือเจ้าของอาชีพนั้น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนทั้งในและต่างประเทศ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เข้มแข็ง นำ ไปสู่การบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่ยั่งยืน และมีคุณภาพ

วิทยาลัยเทคนิคพิจิตรเป็นสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาสาขาวิชาชีพ มีโครงสร้างการบริหารงานตามระเบียบการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 มีการบริหารงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายบริหารทรัพยากร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือและฝ่ายพัฒนานักเรียน นักศึกษา อย่างไรก็ตามที่ผ่านมการบริหารจัดการของวิทยาลัย เทคนิคพิจิตรประสบปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการหลายด้าน เนื่องจากผู้บริหารและครูเกษียณอายุราชการเป็นจำนวนมาก มีผู้บริหารสถานศึกษารุ่นใหม่เข้ามาบริหารจัดการทำให้ขาดความต่อเนื่องในการบริหารในช่วงเปลี่ยนผ่าน ซึ่งส่งผลให้เกิดความสับสนในการทำงานร่วมกันของครูและบุคลากร รวมถึงชุมชนและผู้ปกครอง ประกอบกับผู้บริหารรุ่นใหม่บางคนมีอายุน้อยกว่าครูและบุคลากรใน

สถานศึกษาที่ทำงานอยู่เดิมนั้น และผู้บริหารบางคนยังขาดความรู้ประสบการณ์และทักษะในการปฏิบัติงาน การสื่อสาร และการแก้ปัญหาในสถานศึกษา จึงทำให้ครูขาดความเชื่อมั่น ความศรัทธา และความเคารพในตัวผู้บริหาร นอกจากนี้ผู้บริหารยังใช้อำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเองยังไม่มี การมอบอำนาจในการตัดสินใจให้กับครูและบุคลากรอย่างเต็มที่ อาจมีสาเหตุมาจากการขาดความไว้วางใจในการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน ซึ่งส่งผลต่อความผูกพันในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของครูที่จะเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจและการปฏิบัติงาน จากปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลผลิตที่เกิดจากการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประสิทธิภาพเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษาและเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจว่าการบริหารงานของสถานศึกษาสามารถดำเนินงานจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้มากน้อยเพียงใด เนื่องจากประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมมีร่วมกันในการทำงานเป็นตัวแปรหนึ่งที่แสดงถึงประสิทธิผลของสถานศึกษา [4] อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรที่จบหลักสูตรยังไม่ น่าพึงพอใจ เนื่องจากมีผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ตามประกาศวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร เรื่อง คุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของผู้เรียนหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยผู้เรียนที่จบหลักสูตรจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ระดับ 2.00 ขึ้นไป แต่พบว่าในปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มีจำนวนร้อยละ 10.91, 8.57 และ 9.18 ตามลำดับ [5] ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อทดลองรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์การได้ร่วมกันเพื่อจัดการงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการเปิดโอกาสให้บุคลากรหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การสนับสนุน การปฏิบัติงานโดยอยู่บนพื้นฐานแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ จัดให้มีการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และให้ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน จากการศึกษาและสังเคราะห์เอกสารทั้งในและต่างประเทศ สามารถสรุปหลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย 2) การตัดสินใจ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) การติดตามและประเมินผล

2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษา

กระบวนการบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการบริหารซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องกันที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การอำนวยการ (Directing) และ 4) การรายงานผล (Reporting)

3. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล

ประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นระดับความสำเร็จหรือการบรรลุผลตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดทั้งด้านผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcomes) โดยมีความหมายครอบคลุมถึงผลผลิตที่เกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ และความพึงพอใจของครูผู้ปฏิบัติ

4. แนวคิดเกี่ยวกับองค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารในรูปคณะกรรมการเป็นการบริหารโดยอาศัยกลุ่มบุคคลที่มีการร่วมกันทำงานสมาชิกซึ่งต้องอาศัยหลักการและแนวคิดต่าง ๆ หลายประการมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรินทร์ แก้วมณี [6] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) คณะกรรมการ ส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์คณะบุคคล 2) ขอบข่ายการมีส่วนร่วม 3) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และเงื่อนไขความสำเร็จ

จิระพงษ์ หอมสุวรรณ [7] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ประกอบด้วย 1) ความไว้วางใจกัน 2) การติดต่อสื่อสาร 3) การทำงานเป็นทีม 4) การตัดสินใจร่วมกัน และ 5) การกระจายอำนาจ องค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นประธานกรรมการ 2) รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นกรรมการ 3) หัวหน้าแผนกวิชาเป็นกรรมการ 4) ผู้แทนครูเป็นกรรมการ 5) ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 6) ผู้แทนชุมชนเป็นกรรมการ 7) ผู้แทนชุมชนเป็นกรรมการ และ 8) รองผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ ขอบข่ายงานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) งานบริหารทรัพยากร 2) งานแผนงาน 3) งานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4) งานวิชาการ 5) งานความร่วมมือกับสถานประกอบการ และ 6) งานพัฒนาและบริการชุมชน และกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์การ ขั้นตอนที่ 3 การอำนวยการ ขั้นตอนที่ 4 การนำแผนไปปฏิบัติ และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษามีความเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาไปใช้มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การศึกษาและสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร แหล่งข้อมูล คือ เอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการอาชีวศึกษา 2) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม 3) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสถานศึกษา 4) แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล 5) แนวคิดเกี่ยวกับองค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ตารางการวิเคราะห์เนื้อหา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ชั้นที่ 2 การสอบถามสภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 113 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 117 คน ปีการศึกษา 2564 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ชั้นที่ 3 การสัมภาษณ์แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การยกร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ผู้วิจัยนำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากนั้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและการใช้ภาษา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ชั้นที่ 2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร โดยการจัดสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) โครงร่างงานวิจัย 2) ร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และ 3) ประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ในขั้นตอนนี้เป็นการทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร โดยใช้วิทยาลัยเทคนิคพิจิตรเป็นสถานที่ทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2564 ถึงเดือนมีนาคม 2565 โดยทำการทดลองตามคู่มือที่สร้างขึ้นและดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และทำการประเมินผลความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลังการทดลองใช้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ได้แก่ องค์กรคณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผล ซึ่งประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 18 คน 2) คณะกรรมการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวน 22 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร 2) คู่มือการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางเรียนที่ครูผู้สอนใช้ทดสอบผู้เรียนทุกรายวิชาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 และ 4) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนนี้เป็นการประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร โดยการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็น

ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน หัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 14 คน หัวหน้างาน จำนวน 25 คน และครูผู้สอน จำนวน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) รวมทั้งสิ้นจำนวน 63 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้แก่

3.1 องค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย

3.1.1 คณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการ เป็นประธานกรรมการ 2) รองผู้อำนวยการทุกฝ่าย จำนวน 3 คน เป็นกรรมการ 3) ผู้แทนจากฝ่ายต่าง ๆ ฝ่ายละหนึ่งคน จำนวน 4 คน เป็นกรรมการ 4) ผู้แทนครู จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 5) ผู้แทนหัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 6) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านอาชีวศึกษา จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ 7) ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ 8) ผู้แทนสถานประกอบการ จำนวน 2 คน เป็นกรรมการ 9) รองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ รวมจำนวน 17 คน

3.1.2 คณะกรรมการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ได้แก่ 1) รองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ 2) ผู้แทนจากฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 3) หัวหน้าแผนกวิชา (ตามสาขาที่เปิดสอน 14 แผนกวิชา) จำนวน 14 คน เป็นกรรมการ 4) ครูที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 5) ผู้แทนจากฝ่ายที่ได้รับมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ รวมจำนวน 18 คน

3.2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย 2) การตัดสินใจ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 5) การติดตามและประเมินผล

3.3 ขอบข่ายการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 1) งานบริหารทรัพยากร 2) งานแผนงานและความร่วมมือ 3) งานวิชาการ และ 4) งานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

3.4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การอำนวยการ (Directing) และ 4) การรายงานผล (Reporting)

3.5 ประสิทธิภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 2) ด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา และ 3) ด้านความพึงพอใจของบุคลากร

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 องค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย

1. คณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานกรรมการ 2) ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการ 3) รองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน เป็นกรรมการ 4) ผู้แทนหัวหน้าแผนก จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 5) ผู้แทนครู จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 6) ผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 7) ประธานสภาอุตสาหกรรมหรือผู้แทน จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 8) ประธานสภาหอการค้าหรือผู้แทน จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 9) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) หรือผู้แทน จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 10) สถานประกอบการภาคอุตสาหกรรม จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 11) สถานประกอบการภาคการค้าและบริการ จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 12) นายกองค้การนักวิชาชีพอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 13) ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการอาชีวศึกษา จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 14) รองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ และเลขานุการ 15) หัวหน้างานความร่วมมือ จำนวน 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ 16) หัวหน้างานทวิภาคี จำนวน 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ รวมจำนวน 18 คน

2. คณะกรรมการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการ เป็นประธานกรรมการ 2) รองผู้อำนวยการ จำนวน 3 คน เป็นกรรมการ 3) หัวหน้าแผนกวิชา (ตามสาขาที่เปิดสอน 14 แผนกวิชา) จำนวน 14 คน เป็นกรรมการ 4) ครูที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน เป็นกรรมการ 5) รองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 1 คน เป็นกรรมการและเลขานุการ 6) หัวหน้างานความร่วมมือ จำนวน 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ 7) หัวหน้างานทวิภาคี จำนวน 1 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ รวมจำนวน 22 คน

องค์ประกอบที่ 2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย 2) การตัดสินใจ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 5) การติดตามและประเมินผล

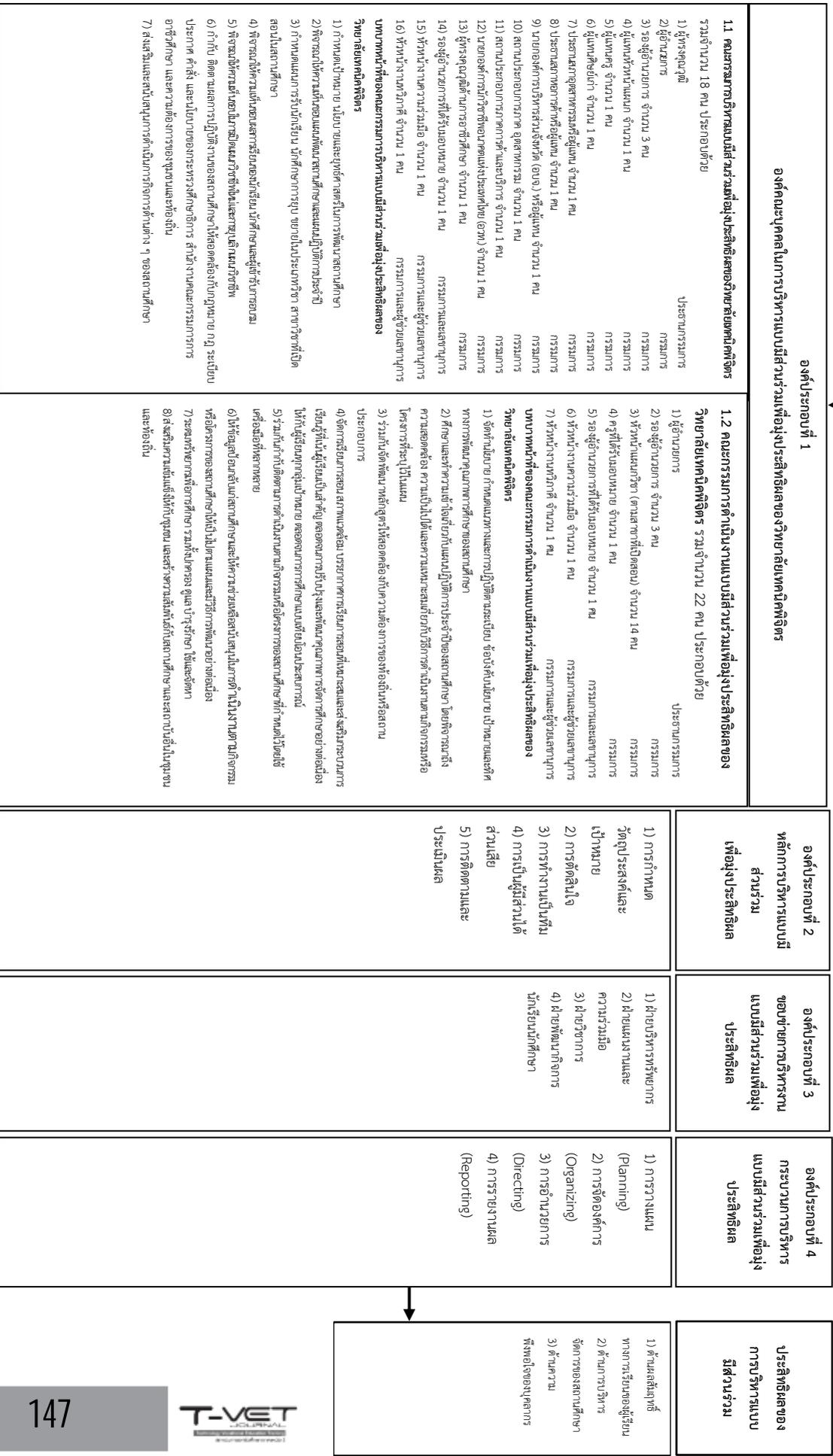
องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 3) ฝ่ายวิชาการ และ 4) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การอำนวยการ (Directing) และ 4) การรายงานผล (Reporting)

ประสิทธิผลของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 2) ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา และ 3) ด้านความพึงพอใจของบุคลากร

ในการประเมินร่างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ามีความเหมาะสม

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคจิตรลิ่งค์สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการทดลองรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 วิทยาลัยเทคนิคพิจิตรหลังจากใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ในภาพรวมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ระดับ ปวช. และ ปวส. ตั้งแต่ระดับ 2.00 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2564 (ปวช. ร้อยละ 94.77) (ปวส. ร้อยละ 97.28) ซึ่งสูงกว่าปีการศึกษา 2563 (ปวช. ร้อยละ 89.95) (ปวส. ร้อยละ 92.31)

3.2 ผลการประเมินความพึงพอใจขององค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 4.18, S.D. = 0.25$)

ตอนที่ 4 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรไปใช้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. องค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 องค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร องค์ประกอบที่ 2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากองค์ประกอบการบริหารงานเหล่านี้ได้ถูกสร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารทั้งในและต่างประเทศ ผ่านการสัมภาษณ์และการตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารการอาชีวศึกษา ทั้งนี้ในการบริหารงานขององค์การนั้น ๆ จะต้องมีการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบและโครงสร้างขององค์การให้มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ที่กำลังศึกษาหรือจะออกแบบตามแนวคิดทฤษฎีและหลักการพื้นฐานของการกำหนดรูปแบบแต่ละรูปแบบนั้น ๆ ดังที่อาร์กีริส (Argyris) [8] กล่าวว่า การบริหารงานเป็นการจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานในองค์การได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับสุรินทร์ แก้วมณี [6] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ 1) คณะกรรมการส่งเสริม

ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์คณะบุคคล 2) ขอบข่ายการมีส่วนร่วม 3) กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และเงื่อนไขความสำเร็จ

2. รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ซึ่งจะอภิปรายตามประเด็น ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 องค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร และ 2) คณะกรรมการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานของสถานศึกษาได้นำรูปแบบการบริหารโดยองค์คณะบุคคล ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่บุคคลหลาย ๆ ฝ่ายเข้ามามีร่วมกันรับผิดชอบในกำหนดนโยบาย การตัดสินใจหรือการใช้ดุลยพินิจเพื่อให้ฝ่ายต่าง ๆ นำนโยบายไปปฏิบัติและเกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามการบริหารโดยองค์คณะบุคคลจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มาก่อนหน้าทั้งปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยภายในและภายนอกหน่วยงาน [9] ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของมณีรัตน์ บุญเต็ม และประชุม รอดประเสริฐ [10] ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยองค์คณะบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งโดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนที่ 1 และโรงเรียนที่ 2 ผลการศึกษาพบว่า ความสอดคล้องของรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยองค์คณะบุคคลในสถานศึกษากับขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษามีความสอดคล้องทั้ง 4 ด้าน การสังเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยองค์คณะบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยองค์คณะบุคคลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิมีฉันทามติเป็นเอกฉันท์กับทุกประเด็น คือ สามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์คณะบุคคลในสถานศึกษา มีความเหมาะสมกับแนวทางการกระจายอำนาจที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารสถานศึกษา และมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ

องค์ประกอบที่ 2 หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ได้แก่ 2) การตัดสินใจ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 5) การติดตามและประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจากหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมเน้นความสำคัญที่บุคลากรและกลุ่มงานให้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารที่มีประสิทธิภาพในบรรยากาศที่เป็นประชาธิปไตย หลักการของการมีส่วนร่วมนั้นอาจพิจารณาได้หลายมุมมอง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การจัดองค์การ การปฏิบัติ การบริหาร การสื่อสาร และการประเมินผล ดังที่โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen &

Uphoff) [11] ได้อธิบายและวิเคราะห์ลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ลักษณะ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล สอดคล้องกับการศึกษาของกัญญาญญ์ ธารีบุญ [12] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่ ความผูกพันต่อองค์กร การพัฒนาทีมงาน การกระจายอำนาจ ความไว้วางใจกัน การให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ การตัดสินใจร่วมกัน การร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ความเป็นอิสระในการบริหารองค์การ และเข้าใจธรรมชาติขององค์การ 2) ประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหาร ประกอบด้วย 12 องค์ประกอบ ได้แก่ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ บรรยากาศการทำงานที่ปราศจากพิธีรีตอง การมีส่วนร่วม การรับฟังซึ่งกันและกัน ความไม่เห็นด้วยในทางบวก ความเห็นพ้องกัน การสื่อสารที่เปิดเผย บทบาทและการมอบหมายงานที่ชัดเจน ภาวะผู้นำร่วม ความสัมพันธ์กับภายนอก รูปแบบการทำงานที่หลากหลาย และการประเมินผลงานของตนเอง 3) ผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านความผูกพันต่อองค์กร ด้านความเป็นอิสระในการบริหารองค์การ และด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานเป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีความเหมาะสม เป็นประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริง

องค์ประกอบที่ 3 ขอบข่ายการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 3) ฝ่ายวิชาการ และ 4) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากว่าการบริหารงานของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรเป็นขอบข่ายที่กำหนดขึ้นตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552 โดยมีผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นผู้บริหารสูงสุดมีรองผู้อำนวยการทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลปฏิบัติงานในฝ่ายตามที่ได้รับมอบหมาย [13] เช่นเดียวกับการบริหารงานของสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ 1) การบริหารวิชาการ 2) การบริหารงบประมาณ 3) การบริหารงานบุคคล และ 4) การบริหารทั่วไป [14] ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของจิระพงษ์ หอมสุวรรณ [7] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ความไว้วางใจกัน 2) การติดต่อสื่อสาร 3) การทำงานเป็นทีม 4) การตัดสินใจร่วมกัน และ 5) การกระจายอำนาจ องค์คณะบุคคลในการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) ผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นประธานกรรมการ 2) รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเป็นกรรมการ 3) หัวหน้าแผนกวิชาเป็นกรรมการ 4) ผู้แทนครูเป็นกรรมการ 5) ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก 6) ผู้แทนชุมชนเป็นกรรมการ 7) ผู้แทนชุมชนเป็นกรรมการ และ 8) รองผู้อำนวยการ

วิทยาลัยที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ ขอบข่ายงานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1) งานบริหารทรัพยากร 2) งานแผนงาน 3) งานพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา 4) งานวิชาการ 5) งานความร่วมมือกับสถานประกอบการ และ 6) งานพัฒนาและบริการชุมชน และกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์การ ขั้นตอนที่ 3 การอำนวยการ ขั้นตอนที่ 4 การนำแผนไปปฏิบัติ และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผล ขั้นตอนที่ 6 การปรับปรุงและพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษามีความเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่าการนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาไปใช้มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ประกอบที่ 4 กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย ได้แก่ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organizing) 3) การอำนวยการ (Directing) และ 4) การรายงานผล (Reporting) ทั้งนี้เนื่องจากว่ากระบวนการบริหารงานดังกล่าวเป็นกระบวนการในการปฏิบัติงานโดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบ การบริหารงานในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อต้องการพัฒนาหรือให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคมเพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย การบริหารงานสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่เป็นระบบงานซึ่งต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ คือ ต้องมีหลักการดำเนินงานหรือกระบวนการบริหาร และมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่แต่ละองค์การสามารถใช้หลักเกณฑ์ต่าง ๆ เหล่านี้ได้ กระบวนการบริหารมีหลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและในแต่ละสถานการณ์ ดังที่อองรี ฟาโยล์ (Henry Fayol) [15] ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งและเป็นหลักสากลที่สามารถนำไปใช้ได้กับการบริหารทุกประเภท โดยการบริหารจัดการเป็นส่วนสำคัญพื้นฐานของการบริหารงานที่ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 5 ประการที่เชื่อมโยงกันอย่างต่อเนื่อง ดังนี้ 1) การวางแผน (Plan) 2) การจัดองค์การ (Organize) 3) การบังคับบัญชา (Command) 4) การประสานงาน (Coordinate) และ 5) การควบคุมงาน (Control) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของโธมัส กาคโฮส [16] ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มี 3 องค์ประกอบ คือ 1) คณะกรรมการบริหารกิจการนักเรียน ได้แก่ คณะกรรมการที่ปรึกษากิจการนักเรียน และคณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียน 2) ขอบข่ายงานกิจการนักเรียน 3) กระบวนการบริหารกิจการนักเรียน ได้แก่ คณะกรรมการที่ปรึกษากิจการนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียน คือ การกำหนดนโยบาย การเสนอแนะ การสนับสนุนและการส่งเสริม คณะกรรมการดำเนินงานกิจการนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการนักเรียน คือ การตัดสินใจ การปฏิบัติตามแผน กระประเมินผล การปรับปรุงและร่วมพัฒนา การรายงานผล ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเป็นไปในแนวทางเดียวกันว่า ร่างรูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีมาตรฐานความเหมาะสม และด้านมาตรฐานความเป็นไปได้ในระดับมาก

ประสิทธิผลของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 2) ด้านการบริหารจัดการของสถานศึกษา และ 3) ด้านความพึงพอใจของบุคลากร ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบของประสิทธิผลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมเหล่านี้ได้ถูกสร้างขึ้นโดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารทั้งในและต่างประเทศ ประสิทธิผลเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารให้ผลงานนั้นบรรลุผลสำเร็จตามความคาดหวัง แต่อย่างไรก็ตามองค์ความรู้เรื่องประสิทธิผลขององค์การเกิดจากการศึกษาและวิเคราะห์วิวินิจฉัยองค์การอย่างลึกซึ้ง จึงทำให้เกิดการนิยามและการตีความหมายของคำว่า “ประสิทธิผล” หลากหลายมุมมองตามทรรศนะของนักวิชาการแต่ละคน อาทิเช่น เบรินส์ (Burns) [17] ได้กล่าวว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา อาจพิจารณาได้จาก 1) ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบภายในและภายนอก และ 3) ความพึงพอใจในการทำงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทวีศักดิ์ สมนอก [18] ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านความเป็นผู้บริหารมืออาชีพและครูมืออาชีพ ด้านการมุ่งเน้นคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และด้านความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 2) ผลการพัฒนารูปแบบโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินรูปแบบโดยการทดลองใช้ ในภาพรวมของการดำเนินการตามรูปแบบจากรายการปฏิบัติตามตัวชี้วัดคุณภาพของรายการที่ปฏิบัติตามตัวชี้วัด และความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนามตามรูปแบบมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรไปใช้กับสถานศึกษาประเภทอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรมีการพิจารณาบริบทและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษานั้น ๆ เพื่อกำหนดนโยบายการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนพัฒนางานฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้นและสามารถนำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

1.3 ควรเน้นให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา ตลอดจนมีกำลังเสริมแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรกับทุกระดับ ให้มีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อมุ่งประสิทธิผลของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยและพัฒนาารูปแบบการมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

เอกสารอ้างอิง

- [1] ทวีวัฒน์ รื่นรวย. (2565). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อเพิ่มคุณภาพผู้เรียน ตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ วิทยาลัยการอาชีพบรรพตพิสัย. วารสารวิชาการ T-VET Journal สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3. ปีที่ 6 ฉบับที่ 11 หน้า 127.
- [2] วณิชย์ อ่วมศรี. (2560). การพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาสู่ไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิชาการ T-VET Journal สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 3. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 หน้า 6.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2547). เรียนรู้จากกระแสพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2546 ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- [3] ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- [4] Hayden, M. C., & Thompson, J. J. (2007). Policy-Making in Practice: Issues Arising from evaluation of the Welsh Baccalaureate. Welsh Journal of Education. 14(1), 85-99.
- [5] งานทะเบียน. (2563). นักเรียนนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ ตามสาขาวิชาที่เรียน ปีการศึกษา 2561, 2562 และ 2563. ฝ่ายบริหารทรัพยากร, วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร.
- [6] สุรินทร์ แก้วมณี. (2558). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์กรคณะบุคคลเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [7] จีระพงษ์ หอมสุวรรณ. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [8] Argyris, C. (1962). Interpersonal Competence and Organizational Effectiveness. Homewood: Irwin-Dorsey.
- [9] ประภอบ กุลเกลี้ยง และสิทธิพร ลิ้มบริบูรณ์. (2545). การบริหารโดยองค์กรคณะบุคคล. ชุดฝึกอบรมผู้บริหารประมวลสาระ: โครงการพัฒนาผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้นำชุมชนและผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.

- [10] มณีรัตน์ บุญเต็ม และประชุม รอดประเสริฐ. (2557). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยองค์คณะบุคคลในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ตอนล่าง วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. 4(1), 102.
- [11] Cohen, John, M., & Uphoff, Norman, T. (1977). Rural Development Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation, The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- [12] กัญวัญญ์ ธารีบุญ. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงาน เป็นทีมของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนระดับปฐมวัย. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์]. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, ภาควิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- [13] สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2552). ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2552. สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา.
- [14] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). แนวทางการจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- [15] Henri Fayol. (1949). *General and Industrial Management*. London: Sir Issac Pitman & Sons Ltd.
- [16] โฉมฉาย กาศโอสถ. (2556). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมใน สถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. 13(3), 1-4.
- [17] Burns, J. M. (1978). *Leadership*. New York: Harper & Rows.
- [18] ทวีศักดิ์ สมนอก. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต]. สาขาการบริการจัดการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.